

FORBOÐ ELLA FRÆLSI

1. desember í fjør var grønlandska vápnalógin herd, so at tað ikki longur varð loyvt at gera privatar kjarnorkubumbur, kemisk ella eiturevnavápn. Hetta var gloymt, tá ið vápnalógin var broytt í 1992.

Halgidagslógin, sum eitt nú bannar dansitiltøkum, konsertum og samkomum heiligdagar, er frá 1923. Seinasta broytingin í lógini varð gjørd í 1930.

Brot á føroysku halgidagslógina, sum er frá 1923, verður revsað við bót frá **10 krónum**.

Sum at reka

FORBOÐ »Við lóg skal land byggjast«. Men lógarverkið kann eisini gerast ov umfevnandi og víðgongt. Í heilum verða uppskot til nýggj forboð lögð fyri Tingið, og ofta skapar hetta øsing millum fólk. Her fær tú eitt yvirlit yvir nøkur forboð, ið longu eru galdandi ella hava verið skotin upp

Rógvi Nybo

Føroyar er eitt frælst land, og hvørjum stendur frítt at fylgja sínum dreytum og gera sum teimum lystir. Og tó. Á hvørjum ári verða nýggj forboð sett í verk, sum skulu forða okkum vanligu borgarum at gera hetta og hatta.

Vanliga argumentið er, at hetta verður gjørt fyri okkara egnu trygd, okkara egnu heilsu og okkara egnu framtíð. Á henda hátt lóggeva teir fólkavaldu, hvussu vit einstøku eiga at liva okkara lív á besta hátt. Hetta er áleið sum at reka seyð í rætt. Kynstrið er at fáa seyðin at trúgva, at hann gongur hagar av egnum fríum vilja.

Fleiri av hesum forboðum hava skapt øsing og elvt til mikið kjak. Nøkur teirra verða við tíðini góðtíkin, og tað kemur eisini fyri, at fólk ikki vildu verið forboðini fyri uttan, tá ein tíð er liðin. Eitt gott dømi um hetta er »Roykilógin frá 2008«. Onnur forboð elva hvørt ár til kjak og øsing, eitt nú »Halgi-

dagslógin« frá 1923. Nøkur uppskot til forboð verða tó ongantíð til nakað, meðan onnur uppskot bert verða skúgvad til viks fyri fyrst.

Rúsdrekka

Tá forboð skulu setast ella takast aftur, eru er rúsdrekka eitt av evnunum, ið javnan er uppi og vendur.

Tann 8. november í 1992 lat Rúsdrekkasøla Landsins á fyrsta sinni dyrnar upp, og harvið høvdu Føroyar fingið einkarsølu av rúsdrekka. Áðrenn hetta kundi einhvør persónur yvir 18 ár, sum ikki skyldaði í skatti, bíleggja sær eina avmarkaða nøgd av rúsdrekka úr Danmark.

Endamálið við einkarsøluni var at tálma nýtsluni av rúsdrekka í Føroyum. Men bæði áðrenn og aftaná, at Rúsdrekkasølan varð sett á stovn, hevur rúsdrekka javnan verið uppi og vent. Í fjør samtykti Løgtingið at bloyta rúsdrekkalógina upp, soleiðis at til ber at bryggja sterkt øl í Føroyum. Og so seint sum í seinastu viku var eitt uppskot frammi um at banna allari sølu av tollfríum rúsdrekka og

tubbakki. Í fleiri umfórurum hava útskeinkingar loyvi eisini verið uppi og vent.

Tubbakk

Ein annar favorittur hjá politikarum, tá talan er um at seta ymisk forboð og seta

avgjöld á, er tubbakk. Í fleiri umfórurum eru avgjöldini á sigarettir og tubbakk hækkad. Eitt tað størsta inntrivið í samband við royking varð gjørt í 2008, tá sokallaða roykilógin varð sett í gildi, ið bannar royking á arbeiðsplássum og stöðum, har almenningurin hevur atgongd, herundir eitt nú matstovur, náttklubbar og so framvegis.

Aldursmarkið er eisini hækkað fyri nøkrum árum síðani, soleiðis at tað er bannað at selja sigarettir til fólk undir 18 ár.

Í 2009 varð talið á sigarettum, ið ferðandi kundu hava við inn í landið uttan at gjalda toll, lækkað úr 200 niður í 100 sigarettir. Og so seint sum í seinastu viku skeyt Fólkaheilsuráðið upp, at vit eiga at banna øllum innflutningi av tollfríum tubbakki og rúsdrekka. Í farnu viku var eisini upp á tal at banna allari sølu av sigarettum í Føroyum.

Útgongubann, píkar og striptease

Men tey samtyktu uppskotið eru ikki tað einasta, ið skapar røring millum fólk. Seinastu árin hava fleiri rætttiliga viðfevnd uppskot verið frammi, ið skulu tryggja føroyinganna heilsu og moral. Í 2003 var uppskot frammi um at seta útgongu-forboð fyri børn og ung um náttina.

Á hvørjum vetri í fleiri ár hava píkadekk verið uppi og vent, og í fleiri umfórurum hevur roynt verið

at fáa bannað nýtsluni av píkadekkkum í Føroyum. Eisini hevur borgarstjórin í Havn tosað fleiri ferðir um at banna píkadekkkum í høvuðsstaðnum, fyri at spara upp á vegirnar.

Eitt annað, afturvendandi evni, er striptease. Líka sikkurt sum at ólavsøka er á hvørjum ári, næstan líka sikkurt er tað, at forboð móti striptease verður skotið upp, hetta fyri at forða fyri moralskum forfalli.

Heilsa toppar, men pengar vinna

Tá politikarnir velja at gera hesi viðfevnandi inntrivini í gerandislívi hjá vanliga føroyinginum, er tað sum oftast við heilsuni sum argument. Sagt verður ofta, at hesi tiltøk verða sett í verk fyri at betra um heilsuna hjá føroyingum. Hetta argument var serliga galdandi, tá Roykilógin varð sett í verk í 2008, men eisini tá sokallaða »Grønakeks« uppskotið varð samtykt í 2003.

Ein sannroynd er tó, at ofta eru tað pengar, ið stýra, tá forboð og avgjöld skulu setast á vørur. Tá avgjaldið verður sett upp á rúsdrekka, tubbakk og sötum vörum, munar tað ofta væl í landskassanum. Henda freisting er ofta ring hjá politikarum at standa imóti. Fleiri pengar í kassan merkir fleiri pengar til ilógur ella skattalættar, sum jú altíð eru populær – serliga í valári.

